

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Erotemata Ecclesiastica

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Cap. CXL. Quibus modis cesset dispensatio Matrimonialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94604](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94604)

est, ut amplius nolit eam mulierem in uxorem habere; quæ sic remaneret infamata, & scandala orirentur, potissimum si filii, & filia essent genitæ; & idem esse posset, licet non tam facile, si delictum sit à parte viri, & mulier, quæ forsitan solita sit tractari à viro cum asperitate, certificata de nullitate matrimonii, vellet alii nubere. Itaque Confessarii executuri litteras S. Pœnitentiariæ, vident se in angustiam positos, dum ad hoc punctum, seu ad hanc clausulam perveniunt, certiorandi scilicet conjugem inscium impedimenti, de nullitate prioris consensus, & de invaliditate matrimonii, & de novo necessario consensu pro eo revalidando. In hoc negotio tres habentur Doctorum sententiæ. Una, quod satis sit præstari novum consensum a solo conjugis conscio impedimenti. Ita Ledesma, & alii, quos allegat Sanchez lib. 2. disp. 36. numer. 2. & Boslius de Matrimon. cap. 2. num. 72. Altera, quod sit requirendus novus consensus à conjugē, nullam scientiam nullitatis matrimonii habente, sine certificatione de eadem nullitate, sed solum generalibus verbis, ob consolationem alterius conjugis, & pro quiete conscientiarum. Ita Sotus, & alii apud Castropal. disput. 2. de Spons. punct. 7. §. 2. num. 3. & apud Boslium dict. cap. 2. a num. 74. Tertia, ut de novo exigatur expressus consensus ab utroque conjugē; & conjux ignarus impedimenti, de eo expressè certioretur, (tacita tamen causa impedimenti.) Ita Aversa quest. 11. de Matrimon. sect. 4. Vers. Quantum ad tertium. Sanchez dict. lib. 2. disput. 36. num. 3. & Tamburin. dict. lib. 8. de Matrimon. tractat. 4. cap. 7. §. 2. num. 1. & seqq. Et ego in praxi coactus fui ferè semper adhibere secundam opinionem; & magna cum suavitate conjugem ignarum impedimenti hortatus fui ad præstandum novum consensum, dicendo id fieri, quia cum plura requirantur ad validitatem matrimonii, suberat magnum periculum nullitatis prioris consensus; & idcō ad tollendam Dei offensam optimum esse remedium, præstare novum consensum, & supponere, nunc initiari matrimonium validum, habentes pro invalido primum contractum; quibus verbis animus conjugis nescientis impedimentum disponebatur ad novum consensum præstandum; & tali dispositione cognita, obtinui ratificationem matrimonii per novum consensum conjugis utriusque.

15. *Quer.* Quid contineat sexta Clausula? *Resp.* Quod dispensatio per litteras S. Pœnitentiariæ concessa suffragetur tantum in foro conscientie; undè si impedimentum ad aures Episcopi pertingat, poterit procedere ad separationem; quamvis Filliucius de Matrimon. tract. 10. part. 2. cap. 10. num. 358. doceat, posse Confessarium de licentia pœnitentis certiorare facere Episcopum de dispensatione secreta; qua intellecta poterit Episcopus non ultra procedere contra conjugēs prædictos. Tamburin. dict. tract. 2. cap. 13. §. 6.

16. *Quer.* Quid præcipiatur in septima

Clausula? *Resp.* Præcipi lacerationem Litterarum, seu Brevis, & quidem sub poena excommunicationis; & hoc ne aliquando pœnitentes præsumerent eo uti in foro externo; Undè fit, quod si Confessarius retineret eas, vel ipsum apud se cum aliqua scissura, seu fractura, non incurreret excommunicationem; ac etiam, quod si illud, vel eas redderet pœnitenti, dispensatio tamen valeret. Sanchez dict. lib. 8. disp. 34. num. 42. & Tambur. ubi supra §. 7.

17. *Quer.* An Breve sit subreptitium, quando quis habuit copulam incestuosam spe facilioris dispensationis, vel præcedente tractatu Matrimonii; & id non expressit in supplicatione Sacre Pœnitentiariæ? *Resp.* Negativè in duobus casibus. Primò, quando spes vel fuit retenta in animo, vel habita fuit ab uno tantum. Secundò, quando in Breve non dicatur, dummodo spe facilioris &c copula non sit habita. DD. quos citat Diana Coord. tom. 3. tractat. 2. resol. 115. & resol. 116.

CAPUT CXL.

Quibus modis cesset dispensatio Matrimonialis?

1. *Quer.* An cesset, & invalida fiat Dispensatio, à Summo Pontifice obtenta, si oratores, seu pœnitentes per octo, aut decem annos ea usi non fuerint? *Resp.* Negativè, quia semel obtenta semper durat, nisi oratores ei renunciaverint, & renunciatio fuerit à Summo Pontifice acceptata. Undè fit, ut nullo tractu temporis infirmetur; & licet quis millies dixisset, se nolle gratam habere dispensationem, neque ea uti; tamen si mutata opinione voluerit eam adhibere, hoc facere poterit. Pontius de Matrimon. lib. 8. cap. 18. §. 3. num. 20. Sanchez dict. lib. 8. disp. 32. num. 7. & Tamburin. d. cap. 14. §. 2.

2. *Quer.* An dispensationes matrimoniales obtentæ possint revocari à concedente? *Resp.* Doctores distinguere illas pro foro externo ab illis fori interni. Primas, ajunt, non posse revocari sine justa causa, & cum restitutione pecuniæ solutæ in Dataria, quia sunt adinstar privilegii onerosi, vel remuneratorii, quod revocari non potest à Superiore absque causa legitima, & cum restitutione rei contributæ. Castropal. tom. 1. tract. 3. d. 4. p. 21. §. 2. Sanchez dict. lib. 8. disp. 33. num. 1. Illas verò fori interni revocabiles esse concedunt etiam absque ulla causa (sed venialis culpa reputaretur) quia sunt adinstar privilegii gratuiti, quod à Principe potest ad libitum revocari. DD. supracit. & Tamburin. dict. cap. 14. §. 3. in cujus fine notat, communem opinionem esse, summum Pœnitentiarium habere quidem auctoritatem dispensationes pro foro interno concedendi, sed non revocandi concessas.

3. *Quer.* An dispensatio Matrimonialis, seu potestas dispensandi concessa, & delegata per Pontificem, cesset per mortem ipsius Pontificis? *Resp.* Si res non est integra, id est,

est, si delegatus coepit progredi in dispensatione, potestatem dispensandi non expirare; quia Regula juris est in omnibus rescriptis, & delegationibus, potestatem non cessare in delegato, ubi res non est integra, & negotium iam est coeptum. *cap. Gratum. cap. Relatum. de Offic. deleg. Sanchez de Matrimon. libr. 8. disp. 28. num. 91. & seqq.* Si vero res est integra, vel potestas, seu gratia dispensandi sic commissa est, ut delegatus teneatur veris existentibus narratis, dispensare; & neque in hoc casu expirat, quia jus est acquisitum dispensando, ut gratia ad executionem deducatur. At si gratia, seu facultas dispensandi ita esset elargita, ut penderet à voluntate delegati dispensare, vel non dispensare; si delegans moreretur re integra, non posset delegatus amplius procedere; & facultas diceretur cessare. *Sanchez. ubi supra, quem allegat Tamburin. dict. libr. 8. tract. 2. cap. 15. §. 4. ubi concludit, dispensationes matrimoniales, quæ solent juxta stylum dirigi per Datariam Ordinarii locorum, non cessare per mortem Pontificis etiam re integra; quia duo tantum casus excipiuntur in jure, videlicet, in materia beneficii, & in rescriptis justitiæ, in quibus re integra moriente delegante, delegatus non potest procedere. cap. Si cui de Præbend. in 6. dict. cap. Gratum. & cap. Relatum. De Offic. delegat. & tradit Pontius de Matrim. libr. 8. cap. 19. §. 1. n. 5.*

4. *Quer.* Quid agendum, si delegatus moriatur, antequam perficiat expeditionem Dispensationis? *Resp.* Si gratia erat realis, & commissa non personæ, sed officio, id est, Vicario Generali, poterit expediri à successore in officio: at si commissio fuisset personalis, esset petenda nova commissio; cum hac tamen observatione; quod si delegatus ante mortem complevisset actum dispensationis, sed non dedisset testimoniales litteras complementi prædicti, oratores possent in foro interno potiri dispensatione. *Spere. dict. decis. 31. tom. 1. & Tamburin. dict. libr. 8. tractat. 2. cap. 12. §. 1. numer. 6. & cap. 14. §. 5.*

CAPUT CXLI.

De Sponsalibus, & quæ requirantur ad hoc, ut obligent.

1. *Quer.* Quæ sint Sponsalia? *Resp.* Sponsalia propriè sumpta significant mutuam promissionem sponsi, & sponsæ de futuro matrimonio. Impropriè autem sumpta denotant matrimonium ratum, non consummatum. *Tamburin. dict. libr. 8. de Matrimon. tract. 3. cap. 1. §. 1.*

2. *Quer.* An omnis promissio de futuro matrimonio faciat Sponsalia? *Resp.* Negativè; sed illa tantum promissio, quæ prius ab uno sponso est alteri insinuata, ab eodem acceptata, & per ejus repromissionem confirmata. Idèò promissio solum interna, vel insinuata, sed non acceptata; vel etiam acceptata, sed non mutua repromissione corroborata, non facit sponsalia, quia hæc requirunt mutuum consensum utriusque contrahentis. *Sanchez de Matrim. libr. 1. disp. 3. 6. & 7.*

Tamburin. dict. cap. 3. §. 1. numer. 2. & 3.

3. *Quer.* Quam obligationem pariant Sponsalia? *Resp.* Contrahendi matrimonium, & quidem sub pœna peccati mortalis in foro interno; & sub pœna censurarum, & aliarum ad arbitrium Judicis in foro externo, *Tamburin. ubi supra num. 4. & seqq.*

4. *Quer.* An Judex possit cogere Sponsum retinentem ad contrahendum matrimonium juxta Sponsalia sua? *Resp.* Plura esse de hac re Doctorum sententias, quas refert *Aversa de Matrimon. quest. 8. sect. 8. Vers. Quinto dubitatur.* At omnes convenire in hoc, quod Judex debet cum magna cautela procedere circa inflectionem pœnarum, & ubi potest prævire malos exitus, debet potius abstinere à pœnis, & solas exhortationes adhibere; quia nemo invitus cogendus est ad matrimonium. *Tamburin. d. lib. 8. de Matrimon. tract. 3. cap. 1. §. 1. num. 9. 10. & 11. Menoch. conf. 21. num. 69. Gutierrez Can. QQ. lib. 1. cap. 20. num. 23.*

5. *Quer.* An in causa Sponsalium Laicus sit Judex competens? *Resp.* Affirmativè, si de executione tractatur. Negativè, si de eorum validitate, vel invaliditate disputatur. *Sanchez de Matrimon. libr. 1. disp. 29. num. 9.*

6. *Quer.* An possint contrahi Sponsalia sub obligatione, ut qui promissis non stat, solvat pœnam aliquam; puta centum aureos, torquem aureum, vel quid simile? *Resp.* Negativè, quia ad servandam libertatem contrahentium matrimonia, jura irritaverunt has pœnas, formidine quarum posset quis invitus contrahere. *cap. Gemina de Sponsalib. Avers. d. quest. 8. de Matrimon. sect. 8. Vers. Et quidem, ubi docet, irrita etiam esse sponsalia contracta sub conditione pœnæ, porro Arrhæ in sponsalibus non sunt prohibita, si contrahentes excedant vigesimum quintum annum. Arrhæ autem sunt sponsalitiæ largitæ, quæ actu traduntur in sponsalibus ad securitatem matrimonii, & possunt dari Arrhæ ab uno sponso tantum cum obligatione, ut si alter recuset adimplere sponsalia, restituat eandem Arrhas, & ulterius valorem earundem, vel etiam duplum, triplum, vel quadruplum, & non ultra. l. Fin. C. de Sponsal. Idèòque differentia magna est in contrahendis sponsalibus cum Arrharum traditione, & cum obligatione sub pœna; quia illæ sunt licitæ, ista nequaquam; prout etiam neque pignus simplex. *Sanch. d. lib. 1. disp. 35. Tamb. d. cap. 1. §. 3. per tot.**

7. *Quer.* An restitutio Arrhæ cum duplo, vel triplo debeat in conscientia? *Resp.* Arrham, & ejus valorem in conscientia esse restituendam à recusante absque legitima causa adimplere matrimonium. At duplum, vel triplum valoris Arrharum non deberi ante judicis sententiam. *Tamburin. dict. §. 3. num. 7. ubi idem docet etiam de solutione pœnæ, si fortè fuisset apposta.*

8. *Quer.* An pœnam solutam à frangente fidem possit alter sponsus retinere tuta conscientia, sine judicis decreto? *Resp.* Affirmare *Sanchez de Matrimon. libr. 1. disput. 39. numer. 2. Negare Hurtadum de Matrimon. disput. 1. d. ff. 18. numer. 77. cui adhæret Tamburin. dict. §. 3. in fine, quia cum di-*

sta